

Miljödepartementet
m.nm.@regeringskansliet.se

Yttrande över nationellt program för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker

Yttrande

Länsstyrelsen välkomnar att det kommer att finnas ett ersättningssystem för föreslagna åtgärder eftersom det är viktigt för att stärka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet och därmed uppnå miljömål och mål i Agenda 2030. Den tilldelade budgeten bedömer vi dock skulle behöva öka väsentligt med tanke på de behov som finns nationellt.

Länsstyrelsen instämmer i huvudsak med förslaget som Naturvårdsverket redovisar, men med undantaget att Länsstyrelsen ska få huvudansvaret för det administrativa systemet för ansökningar, utbetalningar etcetera. Därmed avstryker vi berörda delar (7 §, 9 § och 10 §) i författningsförslaget. Vad gäller det administrativa stödet konstaterar Länsstyrelsen att det saknas en konsekvensanalys för Naturvårdsverkets förslag då bland annat ansvarsfrågan, utvecklings- och förvaltningskostnader samt alternativa lösningar inte är utredd. Utöver detta behöver det beaktas hur detta förslag möter uppdraget att förenkla för företagare då stora delar av målgruppen för stödet ansöker om andra stöd hos Jordbruksverket (CAP). Länsstyrelsen har verksamhet inom så gott som alla politikområden och prioriteringen av IT-utvecklingsinsatser är svår och mycket begränsad. Länsstyrelsen har idag inte möjlighet att prioritera vare sig förvaltning eller utveckling av ett administrativt system då formellt uppdrag saknas och vår IT-organisation är hårt belastad och inte dimensionerad för fler uppdrag.

Det är viktigt att arbetet med vägledning och åtminstone en temporär administrativ hantering klarläggs snarast så att ersättningar kan betalas ut så snabbt som möjligt så att företagens intresse för åtgärderna inte avtar och att tilldelade medel kommer till användning. Länsstyrelsen bedömer inte att det är möjligt att påbörja arbetet med utbetalningar vid årets start, utan en rimlig ambitionsnivå är april-maj 2023.

Synpunkter på förslagets olika delar

I delredovisningen föreslås att länsstyrelserna ska handlägga, besluta i ärenden samt genomföra kontroll och utbetalningar. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget eftersom det bör vara både det effektivaste och bästa alternativet ur företagens perspektiv då motsvarande handläggning inom CAP sedan tidigare utförts av länsstyrelserna. Vi instämmer också i förslaget att statliga myndigheter inte ska kunna söka dessa medel då det är effektivare att finansiera åtgärder/skötsel direkt via anslag från exempelvis 1:3 Värdefull natur.

Länsstyrelsen ser ett behov av en utökad finansiering då behovet och effekten av åtgärderna som omfattas är viktig för odlingslandskapets utveckling avseende natur- och kulturvärden och därtill relaterade miljömål och Agenda 2030-mål. En central del i arbetet med att uppnå målen i norra Sverige utgör myrslåttern, varför det är önskvärt att medel även tilldelas till den åtgärden. I synnerhet bedöms medlen otillräckliga i ljuset av att anslaget 1:3 är neddraget i budgetpropositionen 2023 och planeras fortsätta minska. Redan under 2023 kommer sannolikt medel utöver de föreslagna 15 miljoner kronor behöva tas från 1:3-anslaget för att täcka länsstyrelsernas administration.

Det är bra att Naturvårdsverket har det vägledande ansvaret, och det är viktigt att vägledningsarbetet kommer i gång snabbt för att hålla kostnadseffektiviteten hög, minska omotiverad brist på likabehandling samt upprätthålla företagens intresse för att genomföra åtgärder.

Synpunkter angående administrativt system

Liksom Jordbruksverket kan inte länsstyrelserna under rådande omständigheter prioritera att utveckla och förvalta ett IT-stöd enligt förslaget. Detta på grund av att det inte finns något formellt uppdrag och för att det redan idag är en mycket hög belastning på vår IT-organisation. Den höga belastningen beror i grunden på att länsstyrelserna förvaltar, utvecklar och nyttjar en mycket stor mängd IT-stöd med begränsade resurser samtidigt som krav kring exempelvis säkerhet, personuppgiftshantering och tillgänglighet har ökat.

Länsstyrelsen anser att det är för tidigt att avgöra vem som ska ansvara och tillhandahålla det administrativa systemet eftersom kostnadsberäkningar och konsekvensanalyser inte hunnits med i nödvändig utsträckning. I synnerhet saknas underlag för att avgöra ambitionsnivå och bedöma konsekvenser av olika alternativ. Länsstyrelsens förslag är därför att Naturvårdsverket i samverkan med länsstyrelserna och Jordbruksverket vidare utreder ambitionsnivåer och ansvar på kort och lång sikt. Särskilt bör alternativet att Jordbruksverket övertar ansvaret utredas vidare, eftersom det bedöms som mest

kostnadseffektivt och bäst ur ett företagsperspektiv. Även alternativet att Naturvårdsverket förvaltar i rollen som programansvarig bör också analyseras djupare än vad som är gjort i delredovisningen. För att skapa en lösning som kan hålla över tid föreslår Länsstyrelsen att tidplanen för utveckling och driftsättning av ett långsiktigt hållbart system förlängs minst ett år.

I det uppdrag som Naturvårdsverket fått av regeringen beskrivs att det administrativa systemet ska vara användarvänligt, kostnadseffektivt, rättssäkert och möjliggöra uppföljning. Med tanke på att kunduppgifter och handläggning inom CAP sköts inom Jordbruksverkets IT-system instämmer Länsstyrelsen i Naturvårdsverkets bedömning att det vore sannolikt både mer användarvänligt och kostnadseffektivt att Jordbruksverket även hade ansvar för detta system. Syftet med nya CAP är att förenkla och då är det kontraproduktivt om ett nationellt system tvingar brukare att ha kontakt med ytterligare en myndighet och ytterligare ett system. Oavsett vem som i framtiden förvaltar det administrativa systemet så är det viktigt att det för företagen upplevs som "en väg in". Om Länsstyrelsen kommer att ansvara för systemet kommer det därför bli nödvändigt att hämta uppgifter från Jordbruksverkets system, vilket ökar kostnaden för utveckling och drift samt komplicerar informationshanteringen (GDPR etcetera) och skapar ett tekniskt beroende mellan myndigheterna. Detta beroende understryks också av att Naturvårdsverket i redovisningen föreslår att de och Jordbruksverket har direktåtkomst till systemet.

Information

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Ann Holmlid med enhetschef för enheten för jordbrukarstöd Kristoffer Hellberg som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.